

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Дніпровський державний
аграрно-економічний
університет

ЛКС Центр
Видавництво ТОВ «ДКС-центр»

0 0 0 0 0 3 3

УДК 336.774

I. В. Ратошнюк,

Магістрантка, 2 курс, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТА СУЧАСНИЙ СТАН ФІНАНСОВОГО ЛІЗИНГУ В УКРАЇНІ

I. V. Ratoshnyuk,

Master student, 2nd year, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

FEATURES AND CURRENT STATUS OF FINANCIAL LEASING IN UKRAINE

У статті розглянуто особливості розвитку фінансового лізингу в Україні. Розкрито сутність фінансового лізингу, наведені переваги та недоліки. Проаналізовано сучасний стан надання лізингових послуг в Україні, а саме: кількість юридичних осіб – лізингодавців та фінансових компанії, що надають послуги фінансового лізингу; інформація щодо вартості договорів фінансового лізингу та їх кількості, укладених юридичними особами та фінансовими компаніями; вартість договорів фінансового лізингу за галузями та за обладнанням; розподіл джерел фінансування лізингових операцій. Виділено напрями з розвитку фінансового лізингу в Україні.

The essence and features of development of financial leasing in Ukraine are considered in this article. Also present situation including a number of legal entities, information about cost and number of the financial leasing contracts are analyzed. The given article presents a search about the distributing of financial resources for making leasing operations and development tendency.

Ключові слова: *лізинг, фінансовий лізинг, лізингоодержувач, лізингодавець, договір фінансового лізингу, ринок лізингових послуг, переваги лізингу, недоліки лізингу.*

Keywords: *leasing, financial leasing, lessee, lessor, contract of financial leasing, leasing services market, advantages of leasing, disadvantages of leasing.*

Постановка проблеми. Обраний Україною шлях до євроінтеграції та посилення інноваційної спрямованості розвитку економіки вимагає нагального розв'язання проблеми оновлення основних засобів. Згідно з офіційними даними Державної служби статистики України за 2015 р. ступінь зносу основних фондів становив 60,1%; при цьому в галузі транспорту і зв'язку він складав 51,7%. Одним з інструментів інвестування в оновлення основних фондів є фінансовий лізинг, розвиток якого в Україні є необхідною умовою модернізації вітчизняної економіки. Як фінансова послуга, фінансовий лізинг сьогодні виступає одним із факторів зростання конкурентоспроможності вітчизняних підприємств, покращення якості послуг, підвищення ефективності виробництва і, як наслідок, зміцнення позицій на вітчизняному та світовому ринках, тому необхідно визначити переваги та недоліки фінансового лізингу в порівнянні з іншими видами фінансування, а також дослідити проблеми та перспективи розвитку ринку лізингових послуг в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем розвитку фінансового лізингу в Україні присвячені численні праці багатьох вітчизняних та зарубіжних учених. Найвідомішими є дослідження Н. Ярошевича, О. Белікова, А. Косенкова, Н. Ментуха, І. Садової, Л. Данілової, М. Бутової, Н. Рязанової, С. Румянцевої, Ю. Салонена, П. Крїмма та ін. З числа зарубіжних фахівців, які розглядали вказані питання необхідно назвати Адамса Дж.Н., Газмана В.Д., Гехта Л.І., Головнїну Л.А., Кабатову О.В., Карпа М.В., Лещенко М.І., Прилуцького Л.Н., Сміта Дж. В., Уолтерса Дж., Чекмарьову Е.Н., Шабалїна Е.М., Шпїтглер Х.Й.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження особливостей розвитку та сучасного стану фінансового лізингу в Україні.

Вклад основного матеріалу. В сучасних умовах реформування вітчизняної економіки дослідження процесів розвитку і регулювання фінансового лізингу набуває особливої актуальності. Це пов'язано з необхідністю теоретичного осмислення і практичного вирішення цілого ряду важких задач, що стоять перед нашим суспільством, перш за все задач структурної перебудови української економіки і розвитку в ній конкурентних начал.

Підвищенню інвестиційної активності суб'єктів підприємницької діяльності сприяє прийнятий у грудні 1997 року Закон України «Про фінансовий лізинг». Він дає можливість значно прискорити процес оновлення виробництва, отримати споживачами на вигідних умовах обладнання, оздоровити фінансовий стан підприємств-товаровиробників.

Лізинговий бізнес дуже позитивно впливає на економіку країни: сприятливо діє під час перехідного періоду, який характеризується спадом виробництва, нестабільністю фінансового сектора, кризою банківської системи.

Привабливість лізингу полягає ось у чому:

- по-перше, лізинг дає можливість отримати додаткові інвестиції від іноземних партнерів, причому не в грошовому вигляді, що викликає певні ускладнення, а в машинах та устаткуванні, які потрібні для виробничої діяльності;
- по-друге, до лізингових операцій залучаються великі кошти банківських установ, страхових, акціонерних та інших товариств, що знаходяться безпосередньо в Україні;
- по-третє, лізинг більш привабливий для українських споживачів і дає можливість підприємствам, господарським товариствам, що не мають достатнього капіталу для купівлі обладнання, отримати його шляхом оренди (на вигідніших умовах, ніж за контрактами купівлі-продажу) [1; 7].

Господарський кодекс України визначає, що лізинг – це господарська діяльність, спрямована на інвестування власних чи залучених фінансових коштів, яка полягає в наданні за договором лізингу однією стороною (лізингодавцем) у виключне користування другій стороні (лізингоодержувачу) на визначений строк майна, що належить лізингодавцю або набувається ним у власність (господарське відання) за дорученням чи погодженням лізингоодержувача у відповідного постачальника (продавця) майна, за умови сплати лізингоодержувачем періодичних лізингових платежів [4].

Встановлені такі види лізингу, як фінансовий та оперативний.

Згідно Закону України «Про фінансовий лізинг», фінансовий лізинг - це вид цивільно-правових відносин, що виникають із договору фінансового лізингу. За договором фінансового лізингу лізингодавець зобов'язується набути у власність річ у продавця (постачальника) відповідно до встановлених лізингоодержувачем специфікацій та умов і передати її у користування лізингоодержувачу на визначений строк не менше одного року за встановлену плату (лізингові платежі) [5].

Фінансовий лізинг характеризується такими основними рисами:

- участь третьої сторони (виробника чи постачальника об'єкта угоди);
- неможливість розірвання угоди протягом так званого основного терміну оренди, тобто терміну, що необхідний для покриття витрат орендодавця. Однак на практиці це іноді трапляється, що оговорюється у лізинговій угоді, але в цьому випадку вартість операції значно збільшується;
- більш тривалим періодом лізингової угоди (у більшості випадків близьким до терміну служби об'єкта угоди
- об'єкти угод при фінансовому лізингу, як правило, відрізняються високою вартістю.

Після завершення терміну контракту, як і при оперативному лізингу, лізингоодержувач може:

- купити об'єкт угоди за залишковою вартістю;
- укласти новий договір на менший термін і за пільговою ставкою;
- повернути об'єкт угоди лізинговій компанії [1; 8].

Про свій вибір лізингоодержувач сповіщає лізингодавця заздалегідь, наприклад, за 6 місяців до закінчення терміну договору. Якщо в договорі передбачається згода (опціон) на купівлю предмета угоди, тоді сторони заздалегідь визначають залишкову вартість об'єкта. Як правило, вона складає від 1 до 10% початкової вартості, що дає право лізингодавцю нараховувати амортизацію на всю вартість обладнання.

За економічної кризи більшість підприємств України неспроможна власними коштами здійснювати технічне оснащення виробництва та фінансувати інвестиційні проекти.

Відтак виникає об'єктивна необхідність розвитку фінансового лізингу, який унеможливає залучення приватних інвестицій для фінансової підтримки підприємств.

Основні переваги фінансового лізингу:

1. Дає можливість використання нових високих технологій без значних додаткових капіталовкладень.
2. Нижчі вимоги по заставі, оскільки в лізингу лише обладнання є предметом застави без будь-якого додаткового забезпечення, що суттєво збільшує доступність нового обладнання. Також лізинг можна оформити набагато швидше та простіше, ніж традиційну позику. Це актуально для машин сезонного використання, де період повністю збігається з часом експлуатації.
3. Лізингові платежі відносяться на собівартість продукції в повному обсязі, що знижує оподатковуваний прибуток.
4. Лізинг як активна форма кредитування посилює конкуренцію між банками та лізинговими компаніями, знижує вплив на позичковий відсоток, що стимулює приплив капіталів у виробничу сферу.
5. Лізинг надає користувачам ряд переваг, зокрема, таких: уникнення залучення кредитів для придбання техніки, використання зекономлених за рахунок лізингу коштів на інші цілі, прискорене освоєння взятої в лізинг техніки за допомогою спеціалістів лізингодавця, скорочення термінів організації виробництва нової продукції, за рахунок придбання нової техніки, забезпечення її налагодження та сервісного обслуговування [2; 10].

Та незважаючи на всі переваги міжнародний фінансовий лізинг має ряд недоліків, а саме:

- складна організація лізингової угоди через значну кількість учасників;
- на підготовку фінансової лізингової угоди може знадобитися більше часу, ніж на підготовку контракту на купівлю;
- можуть бути вищі адміністративні витрати, тому вважають, що ціна лізингу може бути нижчою або дорівнювати ціні позики тільки за наявності певних податкових пільг;
- процедура для укладення договору лізингу потребує стати на облік у Державній комісії з регулювання ринків фінансових послуг, що особливо складно для підприємств, які насамперед виготовляють основні фонди для власних потреб й не передбачають, що надалі вони будуть передані у фінансову оренду;
- науково-технічний прогрес робить об'єкт лізингу застарілим, під час фінансового лізингу орендні платежі не припиняють до завершення угоди;
- лізингові операції є досить ризиковою справою і мають специфічні ризики: фінансові ризики; ризик несплати лізингових платежів; проектні ризики; майновий ризик, пов'язаний з утратою, пошкодженням предмета лізингу; ризик неповернення предмета лізингу.
- вартість лізингу є вищою, ніж позики, оскільки ризики зносу устаткування лягають на лізингодавця [10].

Сьогодні фінансовий лізинг є ефективним фінансовим інструментом інвестування розвитку економіки. Прикладом цього може слугувати той факт, що через лізинг у Європі фінансується в середньому 25-30 % усіх інвестицій. Крім того, це один із найпоширеніших у світовій практиці методів фінансування технічного оснащення та оновлення виробництва, який має давні традиції. У країнах із розвинутою ринковою економікою лізинг становить майже третину інвестицій в основні засоби, а в решті країн із високими показниками росту – від 10 до 15 % (в Україні – лише 1,5 %). У таких країнах Східної Європи, як Естонія, Чеська Республіка, Угорщина, Польща співвідношення річного обсягу ринку лізингу та ВВП коливається від 2 до 5 % (в Україні – всього 0,3 %).

Однією з головних причин стрімкого та успішного розвитку лізингового ринку в провідних країнах світу є сприятлива державна політика у сфері регулювання лізингових операцій, зокрема фінансового та податкового законодавства.

Незважаючи на активний розвиток фінансової системи, ринок лізингових послуг в Україні перебуває на стадії становлення. При цьому активізація лізингових операцій істотно впливає на розширення реального сектору економіки України.

Станом на 30.09.2016 до Переліку юридичних осіб, які мають право надавати фінансові послуги та перебувають на обліку в Нацкомфінпослуг, внесено інформацію про 240 юридичних осіб – лізингодавців та до Державного реєстру фінансових установ внесено інформацію про 406 фінансові компанії, що надають послуги фінансового лізингу (табл. 1) [6].

Таблиця 1.
Кількість юридичних осіб – лізингодавців та фінансових компаній, що надають послуги фінансового лізингу

Тип установи	Станом на 30.09.2014	Станом на 30.09.2015	Станом на 30.09.2016
Юридичні особи – лізингодавці	264	267	240
Фінансові компанії, що надають послуги фінансового лізингу	184	293	406

Протягом 9 місяців 2016 року фінансовими компаніями та юридичними особами, які не мають статусу фінансових установ, але можуть згідно із законодавством надавати фінансові послуги, укладено 7 401 договір фінансового лізингу на суму 7 772,7 млн. грн.

Вартість об'єктів лізингу, що є предметом договорів, становить 6 010,7 млн. грн. Вартість чинних договорів фінансового лізингу станом на 30.09.2016 становить 23 907,1 млн. грн. Близько 99,7% усіх послуг фінансового лізингу надається юридичними особами – суб'єктами господарювання, які не є фінансовими установами (табл. 2).

Таблиця 2.
Інформація щодо вартості договорів фінансового лізингу та їх кількості, укладених юридичними особами та фінансовими компаніями

Період	Вартість договорів фінансового лізингу, укладених за період, (млн. грн.)		Кількість договорів фінансового лізингу (од.), укладених за період	
	юридичними особами	фінансовими компаніями	юридичними особами	фінансовими компаніями
9 місяців 2014 р.	5 328,5	122,5	6 501	17
9 місяців 2015 р.	4 973,6	3,2	2 700	13
9 місяців 2016 р.	7 757,0	15,7	7 371	30

За підсумками 9 місяців 2016 року спостерігається збільшення кількості договорів фінансового лізингу в 1,7 раза (4 688 одиниць) порівняно з відповідним періодом 9 місяців 2015 року. При цьому, вартість договорів фінансового лізингу збільшилась на 56,2% (на 2 795,9 млн. грн.).

Динаміка вартості договорів, укладених в період з 4 кварталу 2013 року по 3 квартал 2016 року, та договорів, чинних на кінець кожного звітного періоду, наведена на рис. 1.

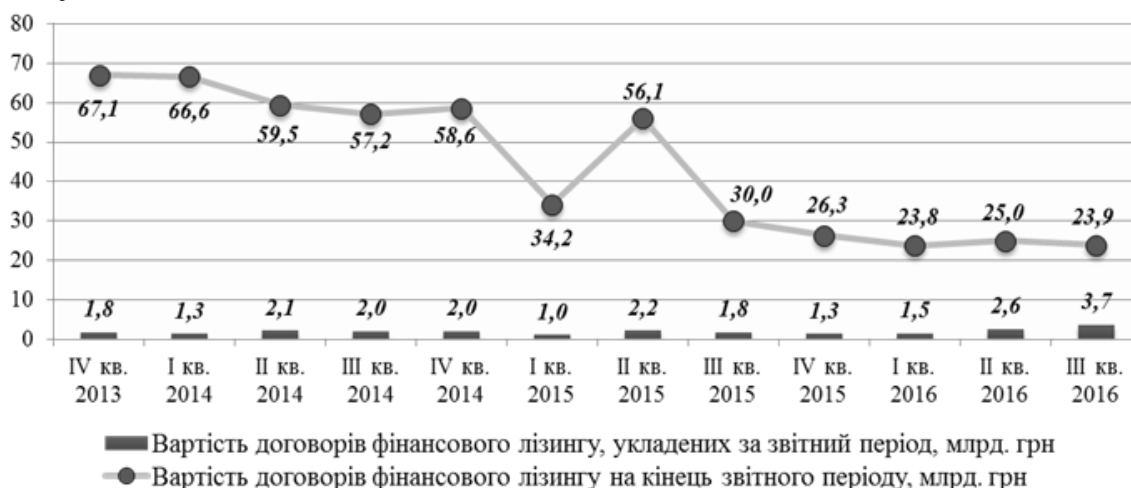

Рис. 1. Динаміка надання послуг фінансового лізингу

Вартість договорів фінансового лізингу за галузями представлена в табл. 3.

Таблиця 3.
Вартість договорів фінансового лізингу за галузями, млн. грн.

Назва галузі	Станом на 30.09.2015	Станом на 30.09.2016	Темпи приросту (30.06.2016/ 30.06.2015)	
			Абсолютний	%
Будівництво	1 375,1	987,5	-387,6	-28,2
Добувна промисловість	1 623,6	1 584,5	-39,1	-2,4
Легка промисловість	47,3	79,9	32,6	68,9
Машинобудування	322,0	301,6	-20,4	-6,3
Металургія	128,7	82,7	-46,0	-35,7
Сільське господарство	7 621,8	7 041,4	-607,4	-8,0
Сфера послуг	1 038,3	1 052,9	14,6	1,4
Транспорт	10 939,8	7 769,7	-3 170,1	-29,0
Харчова промисловість	806,7	488,9	-317,8	-39,4
Хімічна промисловість	121,3	133,4	-7,9	-6,5
Медичне обслуговування	30,0	13,8	-16,2	-54,0
Комп'ютерна та телекомунікаційна сфера	75,8	48,3	-27,5	-36,3
Переробна промисловість	74,5	69,6	-4,9	-6,6
Інше	5 776,9	4 299,9	-1 477,0	-25,6
Всього	29 981,8	23 907,1	-6 074,7	-20,3

За підсумками 9 місяців 2016 року найбільшими споживачами лізингових послуг є:

- транспортна галузь, вартість договорів становить 7 769,7 млн. грн., (станом на 30.09.2015 – 10 939,8 млн. грн., спад на 29,0% (3 170,1 млн. грн.);
- сільське господарство, вартість договорів становить 7 041,4 млн. грн. (станом на 30.09.2015 – 7 621,8 млн. грн., спад на 8,0% (607,4 млн. грн.);
- добувна промисловість, вартість договорів становить 1 584,5 млн. грн. (станом на 30.09.2015 – 1 623,6 млн. грн., спад на 2,4% (39,1 млн. грн.);
- сфера послуг, вартість договорів становить 1 052,9 млн. грн. (станом на 30.09.2015 – 1 038,3 млн. грн., ріст на 1,4% (14,6 млн. грн.);
- будівництво, вартість договорів становить 987,5 млн. грн. (станом на 30.09.2015 – 1 375,1 млн. грн., спад на 28,2% (387,6 млн. грн.)) [6].

Розподіл вартості договорів фінансового лізингу за терміном їх дії зображено на рис. 2.

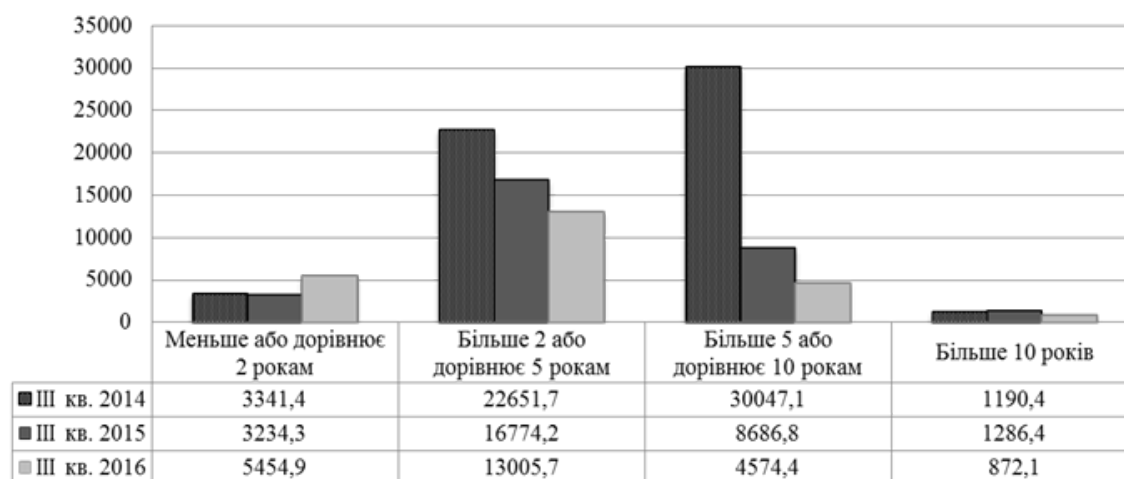

Рис. 2. Розподіл вартості договорів фінансового лізингу за терміном їх дії, млн. грн.

Станом на 30.09.2016 спостерігається тенденція зменшення частки довгострокових договорів лізингу. Вартість договорів, термін дії яких більше 5 або дорівнює 10 рокам порівняно з аналогічною датою минулого року, зменшилась на 47,3 % (4 112,4 млн. грн.), договори з терміном дії більше 10 років зменшились на 32,2 % (414,3 млн. грн.).

Вартість договорів фінансового лізингу строком до 2 років показали ріст на 68,7% (2 220,6 млн. грн.), строком від 2 до 5 років зменшилась на 22,5 % (3 768,5 млн. грн.) [6].

Вартість договорів фінансового лізингу на кінець періоду за обладнанням представлена в табл. 4.

Таблиця 4.

Вартість договорів фінансового лізингу на кінець періоду за обладнанням, млн. грн.

Обладнання	Станом на 30.09.2014	Станом на 30.09.2015	Станом на 30.09.2016
Транспорт	40 903,3	17 295,0	13 502,2
комп'ютерна техніка та телекомунікаційне обладнання	796,4	89,3	24,1
друкарське та поліграфічне обладнання	66,9	45,1	34,9
торговельне обладнання	177,0	256,2	209,0
техніка, машини та устаткування для сільського господарства	8 846,8	6 637,4	6 149,9
будівельне обладнання та техніка	6 440,2	1 468,7	837,9
обладнання для харчової переробки	-	82,8	56,6
медичне обладнання	-	12,3	0,1
банківське обладнання	-	6,2	3,3
промислове обладнання	-	172,2	110,1
будівлі та споруди	-	905,1	586,1
Інше	-	3 011,5	2 392,8
Всього	57 230,6	29 981,8	23 907,0

Основні об'єкти фінансового лізингу за чинними договорами станом на 30.09.2016:

- транспортні засоби - 13 502,2 млн. грн. або 56,5% від загальної суми договорів. Порівняно з аналогічним періодом 9 місяців 2015 року показник зменшився на 21,9% (3 792,8 млн. грн.);
- техніка, машини та устаткування для сільського господарства – 6 149,9 млн. грн. (25,7%). Вартість договорів зменшилась на 7,3% (487,5 млн. грн.) порівняно з відповідним періодом минулого року;
- будівельне обладнання та техніка – 837,9 млн. грн. або 3,5% від загальної суми договорів. Вартість договорів зменшилась на 42,9% (630,8 млн. грн.) порівняно з відповідним періодом минулого року [6].

Джерела фінансування лізингових операцій за 9 місяців 2016 р., що здійснені юридичними особами – лізингодавцями та фінансовими компаніями, наведені в табл. 5.

Таблиця 5.
Розподіл джерел фінансування лізингових операцій за I півріччя 2016 рр. млн. грн.

<i>Джерела фінансування</i>	<i>Юр. особи</i>	<i>Частка, %</i>	<i>Фін. компанії</i>	<i>Частка, %</i>
Авансовий платіж	1 577,1	26,3	0,6	4,5
Власний капітал	2 967,0	49,5	11,0	88,6
Кредити банків	458,3	7,6	0,8	6,8
Комерційні кредити постачальників	0,6	0,0	0,0	0,0
Випуск цінних паперів	0,0	0,0	0,0	0,0
Кошти міжнародних фінансових організацій	775,6	12,9	0,0	0,0
Кошти державного та місцевих бюджетів	0,0	0,0	0,0	0,0
Інші джерела	216,0	3,6	0,0	0,0
Всього	5 994,7	100	12,4	100

(*За 9 місяців 2015 рік загальний обсяг джерел фінансування становив 4 026,8 млн. грн.).

За 9 місяців 2016 рік загальний обсяг джерел фінансування юридичних осіб – лізингодавців та фінансових компаній становить 6 007,0 млн. грн., що на 1 980,2 млн. грн., або на 49,2%, більше порівняно з відповідним періодом 9 місяців 2015 року.

У структурі джерел фінансування лізингових операцій юридичних осіб – лізингодавців найбільшу частку займає власний капітал 49,5% (2 967,0 млн. грн.).

Досвід багатьох країн доводить, що лізинг потенційно може стати альтернативою кредитуванню, а за умови ефективної державної підтримки стимулювати модернізацію цілих галузей економіки. Рівень розвитку лізингових послуг у країні визначають:

- нормативно-правове регулювання ринку лізингу;
- державна підтримка;
- макроекономічні умови;
- стан інвестиційного ринку;
- можливості бухгалтерського та податкового обліку [9, с. 129].

Загалом, фінансовий лізинг як форма підприємницької діяльності дуже важливий, оскільки для виробників розширюються можливості збуту власної продукції, особливо тієї, яка дорого коштує. Для лізингодавців лізинг – це більш економічно вигідна форма здачі майна в найм завдяки порівняно високому рівню лізингових платежів.

Висновки. Незважаючи на економічні переваги впровадження лізингу, в Україні він не дуже поширений. Можна назвати багато факторів, що стримують його розвиток, але головним із них є відсутність нормативно-правової бази, яка б досконало регулювала б лізингову діяльність. Закону України «Про лізинг» недостатньо для стимулювання розвитку лізингового бізнесу. Проте активне впровадження лізингових операцій на підприємствах України може стати потужним імпульсом технічного розвитку, переобладнання виробництва і структурної перебудови економіки.

Впевнено на ринку лізингових послуг тримаються компанії, власниками яких є міжнародні фінансові групи, та банки. Перші можуть розраховувати на підтримку материнських структур, другі завдяки лізинговим операціям розширили перелік своїх послуг та можуть швидше та вигідніше вирішувати проблему мобілізації коштів для закупівлі майна, яке передаватиметься в лізинг.

Напрямами з розвитку фінансового лізингу мають стати:

- 1) удосконалення законодавчої бази;
- 2) зниження вартості нотаріальних послуг з оформлення договору лізингу;
- 3) сприяння розвитку інфраструктури ринку лізингових послуг;
- 4) розробка програми заохочення іноземних інвестицій у формі лізингу;
- 5) забезпечення захисту прав учасників ринку лізингу.

Проаналізовано сучасний стан та особливості функціонування лізингових компаній України. Аналіз засвідчив, що ринок послуг фінансового лізингу перебуває в тяжкому стані, але має потенціал. Основними перешкодами на шляху розвитку лізингових відносин стоїть маса проблем, вирішення яких на сучасному етапі є актуальним завданням.

Для вирішення цілої низки проблем необхідна комплексна співпраця як держави в особі уповноважених нею органів, лізингових компаній, так і споживачів, оскільки розвиток лізингу є не тільки засобом підвищення якості та ефективності виробництва, оновлення основних фондів окремого підприємства, а й інтенсифікації розвитку вітчизняної економіки в цілому. Якщо оцінювати перспективи розвитку фінансового лізингу в Україні, то необхідно зазначити, що комерційні банки неспроможні надати весь комплекс послуг із фінансового лізингу. Тому постає питання про необхідність створення спеціальних лізингових фірм за аналогією з розвинутими країнами.

Література.

1. Борисюк О.В., Міщанчук О.О. Ринок лізингових послуг в Україні: проблеми та перспективи розвитку / О.В. Борисюк, О.О. Міщанчук // Науковий вісник ХДУ. – 2014. - № 5. – С. 22-25.
2. Борисюк О.В. Фінансовий лізинг в Україні: переваги та недоліки / О.В. Борисюк, О.М. Гуменюк // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – № 5, частина 4.– С. 19-21
3. Горбатенко О.А. Проблеми та перспективи розвитку лізингових відносин в Україні // Фінанси України. – 2012. -№13. – С.123-126.

4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 року № 436-IV // Відомість Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – №18, №19-20, № 21-22. – ст. 144 [із змінами та доповненнями] [Ел. ресурс] // Верховна Рада України: [сайт]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. – Назва з екрана.
5. Закон України «Про фінансовий лізинг» від 16.12.1997 року № 723/97-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1998. – №16. – ст.68 [із змінами та доповненнями] [Ел. ресурс] // Верховна Рада України:[сайт]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрана
6. Інформація про стан і розвиток фінансових компаній, лізингодавців та ломбардів України [Ел. ресурс] // Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг: [сайт]. – Режим доступу: <https://nfp.gov.ua/content/stan-i-rozvitok-finansovih.html> – Назва з екрана.
7. Марценюк-Розарьонова О.В., Зарубенко С.В. Проблеми лізингових відносин на сучасному етапі та шляхи їх подолання / О.В. Марценюк-Розарьонова, С.В. Зарубенко // Збірник наукових праць ВНАУ. – 2012. - № 2. – С. 77-82.
8. Науменкова С.В. Ринок фінансових послуг / С. В. Науменкова, С. В. Міщенко. - К. : Знання, 2010. - 532 с.
9. Смірнова О.О. Розвиток лізингового бізнесу в Україні: сучасний стан та можливості застосування іноземного досвіду / О.О. Смірнова // Фінанси, облік і аудит. – 2014. - № 1 (23). – С. 128-140
10. Ярошевич Н.Б. Переваги та недоліки лізингу як виду кредитування засобів виробництва в Україні / Н.Б. Ярошевич // Збірник науково-технічних праць Наукового вісника НЛТУ України. - 2009. - № 19.5. - С. 241-246.

References.

1. Borysiuk O.V. and Mischanchuk O.O. (2014), “Leasing Market in Ukraine: problems and prospects”, *Naukovyj visnyk KhDU*, vol. 5, pp. 22-25.
2. Borysiuk O.V. and Humeniuk O.M. (2014), “Financial leasing in Ukraine: advantages and disadvantages”, *Naukovyj visnyk Khersons'koho derzhavnoho universytetu*, vol. 5, no. 4, pp. 19-21.
3. Horbatenko O.A. (2012), “Problems and prospects of development of leasing in Ukraine”, *Finansy Ukrainy*, vol. 13, pp. 123-126.
4. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003), Economic Code of Ukraine, available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
5. The Verkhovna Rada of Ukraine (2004), The Law of Ukraine “On Financial Leasing”, available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80>.
6. The National Commission for State Regulation of Financial Services Markets (2016), “Information on the status and development of financial companies, lessors and pawnshops Ukraine for 2016”, available at: <https://nfp.gov.ua/content/stan-i-rozvitok-finansovih.html>.
7. Martseniuk-Rozar'anova O.V. and Zarubenko S.V. (2012), “ Problems of leasing relations on the modern stage and ways of their overcoming ”, *Zbirnyk naukovykh prats' VNAU*, vol. 2, pp. 77-82.
8. Naumenkova S.V. and Mischenko S.V. (2010), *Rynok finansovykh posluh* [Rynok finansovykh posluh], Znannia, Kyiv, Ukraine.
9. Smirnova O.O. (2014), “Leasing business in Ukraine: current state and possibilities of foreign experience application“, *Finansy, oblik i audit*, vol. 1, no. 23, pp. 128-140.
10. Yaroshevych N.B. (2009), “ Advantages and lacks of leasing as type of crediting of capital goods in Ukraine” , *Zbirnyk naukovo-tekhnichnykh prats' Naukovoho visnyku NLTU Ukrainy*, vol. 19.5, pp. 241-246.

Стаття надійшла до редакції 20.01.2017 р.

Броу